

Vicent Pasqual: *“El valencià no és un problema en els estudis de les xiquetes i xiquets valencians sinó més aviat la condició necessària per a l'excel·lència”*. Es proposa un marc de màxima eficiència a partir dels programes plurilingües d'ensenyament en valencià i introduir l'anglès a partir de l'educació infantil

Un model plurilingüe intercultural de consens i centrat en els objectius

Escola Valenciana aposta per una educació plurilingüe de qualitat per a tot l'alumnat valencià, sense distincions, independentment de la procedència lingüística, cultural i socioeconòmica dels alumnes. Els programes considerats òptims són els Programes Plurilingües d'Ensenyament en Valencià (PPEV) i els Programes Plurilingües d'Immersió Lingüística (PPIL). No obstant això, en aquells centres en que l'aplicació d'aquests programes no fóra possible s'aplicaria el Programa Plurilingüe d'Incorporació Progressiva (PIPV). En aquest cas l'ús vehicular de valencià en aquests mai podria ser inferior al 50%.

Pel que fa a la incorporació eficient de l'anglès, l'entitat cívica proposa dues vies. En el cas ideal, el dels programes plurilingües d'ensenyament en valencià, s'aposta per consolidar les llengües valencià i anglès des d'infantil i primer cicle de primària introduint la llengua amb major presència social (castellà) a partir dels 7 anys. En aquest cas l'anglès comptaria amb un 25% d'ús vehicular des dels tres anys. Si s'opta per no ajornar la llengua dominant s'hauria d'incorporar l'anglès de forma més incident en el 1r. cicle de primària. La Unitat per l'Educació Multilingüe, organització a qui s'ha encarregat l'estudi, recorda que l'objectiu és “proporcionar als alumnes una igual competència en valencià i castellà i el domini funcional de dues llengües estrangeres”. Jaume Fullana, d'Escola Valenciana, ha convidat l'administració educativa a acurtar “la distància entre els objectius que formula en matèria d'educació plurilingüe – i que EV comparteix—i les seues actuacions que no encaixen en una política educativa plurilingüe coherent”.

Escola Valenciana ha presentat aquest migdia el document “Un model d'educació plurilingüe i intercultural per al sistema educatiu valencià” a una Aula Magna de la Universitat de València plena de gom a gom. Un document que ha estat encarregat a la Unitat per l'Educació Multilingüe, organisme format per la Universitat d'Alacant, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la pròpia entitat cívica. En la redacció del document hi han participat, a més, assessors independents experts en educació. En la taula de ponents ha estat formada per Jaume Fullana, portaveu de la comissió d'educació d'Escola Valenciana; Vicent Pasqual, especialista d'educació plurilingüe, i Vicent Brotons, portaveu de la Unitat per l'Educació Multilingüe.

A l'acte ha assistit una àmplia representació de la comunitat educativa, agents socials, entitats i partits polítics: Acadèmia Valenciana de la Llengua, Consell Valencià de Cultura, les cinc universitats públiques valencianes, la Delegació del Govern, Intersindical, CCOOPV, UGTPV, CSIF, Confederació Gonçal Anaya, Moviments de Renovació Pedagògica, Associació de Directores de Secundària, PSPV-PSOE, EUPV, Bloc, IPV, ERPV, diputats autonòmics i estatals, directores de centres educatius, les coordinadores

comarcals d'Escola Valenciana, els cinc presidents que han dirigit Escola Valenciana i altres representants d'associacions i empreses de diferents sectors culturals i educatius del País Valencià. Des d'Escola Valenciana s'ha volgut destacar el contundent context de consens en què naix el document. L'entitat cívica ja ha informat que repetirà l'acte a les comarques, donat que la capacitat de l'Aula Magna es va quedar exhaurida fa setmanes.

Jaume Fullana, portaveu d'educació d'Escola Valenciana, ha destacat l'aposta per una "visió inclusiva de l'escola, de centrar-se en l'objectiu de garantir que tots els alumnes tinguen al finalitzar els seus estudis obligatori una competència equilibrada de les llengües oficials i ser capaços d'interactuar bàsicament amb una o dues llengües estrangeres." Des d'Escola Valenciana i la UEM s'ha insistit en què aquest document persegueix acabar amb una visió segregadora dels programes d'ensenyament, per això incideix també en la introducció de mesures correctores en els Programes d'Incorporació Progressiva (PIP) actuals per garantir competències plurilingües satisfactòries. Tot i això han deixat clar que des de l'aprovació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià els programes d'ensenyament en valencià han sigut l'única opció eficaç per impartir el model d'enriquiment d'educació bilingüe.

Un PIP amb el 50% de valencià

Una de les principals novetats conceptuals de l'informe resideix en la voluntat d'apostar per una visió inclusiva dels programes d'ensenyament, trencar el marge de diferència en competència bilingüe entre els alumnes matriculats en ensenyament en valencià (Programa d'Ensenyament en Valencià i Programa d'Immersion lingüística, PEV i PIL) i els matriculats en els PIP (popularment conegut com línies en castellà). El document proposa en aquests programes (PIP) que l'ús vehicular del valencià no vaja mai per baix del 50% de les àrees no lingüístiques. "Per baix del 50% no s'aconsegueixen alumnes bilingües en valencià i castellà, objectiu present a la LOE i la LUEV", han afirmat en la presentació. Això implicaria, en la pràctica, que caldria vehicular un mínim de tres àrees en valencià.

En aquest sentit, des d'Escola valenciana s'ha recordat que el propòsit d'aquest programa és anar incorporant progressivament el valencià a partir de la llengua vehicular en castellà, per finalitzar el segon cicle de primària estar en igualtat de condicions respecte al domini bilingüe dels alumnes d'ensenyament en valencià. Actualment, les aplicacions dels PIP no estan aconseguint els seus objectius i situen l'alumnat en desavantatge competencial respecte als que han cursat els PIL i els PEV. A aquest fet – han recordat – cal sumar la proposta d'orde del darrer dilluns proposada per la conselleria d'Educació, segons la qual és limitaria l'ús de valencià a només una assignatura de l'àrea no lingüística. Una mesura que es fa- segons l'entitat- per contentar políticament un sector minoritari de pares però que afectarà les oportunitats dels alumnes que trien aquest programa, que representen un 65% de l'alumnat d'infantil i primària i un 80% de secundària. "Si l'ordre s'aprova es condemnarà al monolingüisme a milers d'alumnes valencians". En la presentació s'ha recordat que "els diferents estudis indiquen que els alumnes d'ensenyament en valencià no només demostren més capacitat en valencià sinó també en castellà".

La introducció de dues llengües estrangeres

Es proposa un marc de màxima eficiència: partir dels programes plurilingües d'ensenyament en valencià i introduir l'anglès a partir de l'educació infantil. Cal partir de les experiències d'ensenyament de llengües en contacte, en la línia marcada per Cummings al Canadà com a referent teòric. En aquest sentit, la UEM recomana ajornar la

introducció de la llengua dominant- el castellà- a l'acabament del primer cicle de primària o inici del segon, als 7 o 8 anys. En aquest marc, l'anglès seria introduït com a llengua d'instrucció des dels tres o quatre anys i disposaria del 25% del temps vehicular. Segons s'ha remarcat “la generalització d'aquest model portaria com a conseqüència una millora en la competència lingüística en anglès important, sense afectar al domini del castellà i del valencià”.

En el segon dels casos es parteix de la base que es decidira en els PIP no ajornar l'ensenyament del castellà. En aquest cas, el castellà seria la llengua inicial d'aprenentatge de la lectoescritura, amb una presència d'ús vehicular del valencià mínima del 50% i atorgant a l'anglès un 33% del temps vehicular a partir del primer cicle de primària.

La segona llengua estrangera, si no es donen circumstàncies molt especials que aconsellen la seua incorporació al tercer cicle de primària, seria introduïda a l'educació secundària obligatòria.

Altres claus: avaluació, formació, metodologia, aplicació i recursos

Durant les 40 planes del document s'especifica el full de ruta a seguir en matèries com avaluació, metodologia i aplicació.

Els ponents han criticat l'absència d'avaluacions de les competències plurilingües de l'alumnat valencià. “Sense avaluació, hi ha desconeixement i si hi ha desconeixement no es poden introduir millores”, han destacat. Vicent Pascual ha insistit en la necessitat d'avaluar el nivell de qualitat dels programes, fet que ha de permetre la dotació de recursos suplementaris d'acord amb les circumstàncies i les dificultats de cada escola. També cal comparar el nivell d'èxit dels diferents projectes lingüístics de centres en contextos semblants, per tal de descobrir els factors que influeixen en aquest èxit. En definitiva, cal treballar l'avaluació dels alumnes, del context i de la planificació i aplicació del projecte en cada centre.

Pel que fa a la formació del professorat, es persegueix una competència elevada en la llengua o les llengües que ensenya així com una progressiva competència plurilingüe. També cal treballar en clau de formació pel que fa als enfocaments didàctics plurilingües i a la capacitat per col·laborar en la planificació, aplicació i avaluació del programa en cada centre.

Pel que fa a la metodologia es planteja un enfocament plurilingüe integrat. A més, el document de Vicent Pascual inclou una proposta de projecte lingüístic per al centre, que consta d'un pla d'ensenyament i ús vehicular de les llengües i un pla de normalització lingüística.

Les grans deficiències en l'aplicació de programes plurilingües al nostre territori

A l'inici de l'acte s'ha fet un breu resum del context que emmarca la presentació del document. En aquest sentit, els ponents s'han mostrat crítics amb els recursos, formació, avaluació i desenvolupament normatiu, entre d'altres aspectes. Pel que fa a aquest últim aspecte -el normatiu- els ponents s'han mostrat especialment crítics.

Com a punt de partida, s'han destacat les expectatives positives generades arrel de l'orde del 30-06-1998 referent als programes d'educació bilingüe enriquit. Una orde

signada per l'aleshores conseller d'Educació Francisco Camps. Una ordre a la qual es van sumar dotzenes de centres, que no han comptat amb els suports i recursos que la pròpia ordre prometia.

Des d'aquest moment, i sobretot pel que fa a la legislatura actual, Escola Valenciana ha criticat la recopilació d'un conjunt de normatives marcades per la improvisació i la manca de rigor pedagògic: l'assignatura d'Educció per la Ciutadania en anglés, la incorporació del xinés mandarí o els programes experimentals amb presència vehicular testimonial en les llengües oficials (ordre 19 maig 2009) són alguns exemples d'actuacions puntuals de la conselleria, que es caracteritzen per la improvisació i que no encaixen en una política educativa plurilingüe global i coherent.

A més, Escola Valenciana sosté que les previsions, en matèria de normativa, no són gens encoratjadores. El Decret en el que es redueix l'extensió progressiva del valencià com a llengua d'ensenyament i l'esborrany de l'ordre per la qual s'estableix la xarxa de centres plurilingües (publicades aquesta setmana) constitueixen per a Escola Valenciana una política educativa que s'allunya cada vegada més dels objectius exposats per la pròpia conselleria d'Educació.

El portaveu de la comissió d'educació d'Escola Valenciana ha insistit que “posar obstacles a l'ensenyament en valencià no és educació plurilingüe, posar obstacles a l'ensenyament en valencià és tornar cap a l'educació monolingüe i és un incompliment de la llei.” Com afirma Vicent Pascual, *“el valencià no és un problema en els estudis de les xiquetes i xiquets valencians sinó més aviat la condició necessària per a l'excel·lència”*. No procedeixen –com proposa la normativa-- repartiments de “plaques o distintius”.

L'educació plurilingüe no pot ser plantejada com una mesura segregadora, una mesura per marcar diferències. L'educació plurilingüe i de qualitat ha de ser un dret reconegut a tot l'alumnat i cal dotar tots els centres dels recursos humans i materials que la fan possible.